

Advies over de implementatie van de SDGs

- Op vraag van minister van buitenlandse zaken en Europese zaken Didier Reynders (in een brief van 20 januari 2015) en minister van energie, milieu en duurzame ontwikkeling Marie Christine Marghem (in een brief van 14 april 2015), samengevoegd op basis van een beslissing van de ministerraad van 24 juli 2015
 - Goedgekeurd door de AV van 23 oktober 2015, met uitzondering van de vertegenwoordigster van de werkgeversorganisaties, die tegenstemde (zie bijlage 1)
 - De oorspronkelijke taal van dit advies is het Nederlands
-

Dit advies werd voorbereid door de werkgroepen internationale betrekkingen en strategieën duurzame ontwikkeling. De werkgeversorganisaties hebben niet deelgenomen aan de voorbereiding van dit advies.

1. Context

- [a] Van 25 tot 27 september vond in New York de UN Sustainable Development Summit¹ plaats. Daar namen de staats- en regeringsleiders de verklaring *Transforming our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development*² aan.
- [b] Het centrale onderdeel van het akkoord van de Summit is een set van SDGs.³ Concreet gaat het om 17 SDGs en 169 targets.⁴
- [c] De *2030 Agenda for Sustainable Development* bestaat uit vijf onderdelen: een preambule, een politieke verklaring, een overzicht van de SDGs en targets, een hoofdstuk over de 'Means of Implementation' en het 'Global Partnership', en een hoofdstuk over 'Follow-up and review'.
- [d] België beschikt al over een uitgebouwd wettelijk kader voor het beleid duurzame ontwikkeling. Dat is een prima basis om op verder te werken voor een kader voor implementatie van de SDGs.⁵
- [e] De samengevoegde vraag van de ministers Reynders en Marghem gaat over implementatie van het akkoord over de SDGs, enerzijds op Belgisch niveau, anderzijds internationaal. De elementen die daarover al afgesproken zijn in New York zijn vooral te vinden in het hoofdstuk 'Follow-up and review'.
- [f] De aanbevelingen in dit advies zijn gericht aan de hele regering, en meer in het bijzonder voor de ministers Reynders, Marghem en De Croo en eerste minister Michel.

2. Advies

2.1. Garanties voor een coherent beleid

- [1] De raad vindt het geheel van de voorgestelde SDGs en targets behoorlijk evenwichtig. Het pakket biedt een grote kans om een nieuwe dynamiek te geven aan een duurzame ontwikkeling op nationaal en internationaal niveau. Omdat de *2030 Agenda for Sustainable Development* ook werkelijk leidt tot een transformatie en dus voortzetting van niet-duurzame patronen verhindert, vraagt de raad dat de principes van respect voor planetaire grenzen en verminderen van ongelijkheid

¹ Zie [deze pagina](#).

² De tekst van de *2030 Agenda for Sustainable Development*.

³ SDGs = Sustainable Development Goals. De SDGs worden de opvolgers van de millenniumdoelstellingen.

⁴ De [17 SDGs en 169 targets](#).

⁵ Aansluitend bij art. 74 f van de *2030 Agenda for Sustainable Development*.

expliciet aan bod komen bij de implementatie van het SDG-kader. Het principe van *'leaving no one behind'* moet bij dat alles centraal staan.

- [2] De raad benadrukt dat de implementatie van de SDGs en de andere onderdelen van de *2030 Agenda for Sustainable Development* op geen enkele manier ertoe mag leiden dat het ambitieniveau van het bestaande beleid verlaagd wordt. Op die punten waar België het minder goed doet dan wat wordt voorgesteld in de SDGs dient het ambitieniveau verhoogd te worden.⁶
- [3] Het voeren van een coherent beleid is de verantwoordelijkheid van de hele regering. De raad vraagt dat de SDGs worden geïntegreerd in het beleid van de verschillende bevoegdheden en departementen. Verder vraagt de raad dat het principe van beleidscoherentie verder wordt verankerd in een structurele samenwerking tussen het federale niveau, de gewesten en gemeenschappen en de lokale besturen (zoveel mogelijk vertrekkend van bestaande instrumenten en structuren en rond concrete projecten), met het oog op een goede implementatie van de SDGs.⁷
- [4] De aandacht die nu bestaat voor beleidscoherentie voor ontwikkeling (PCD⁸) zou moeten worden verbreed naar beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling (DO). Het is niet voldoende te kijken naar de impact van Belgisch beleid op armoede en economische ontwikkeling in de ontwikkelingslanden. Men moet kijken naar de impact op de verschillende dimensies van DO (ecologisch, sociaal en economisch) en dat zowel in de landen van het Zuiden als van het Noorden.
- [5] Aansluitend hierbij is de raad voorstander van een externe evaluatie van het bestaande federale instrumentarium voor beleidscoherentie voor ontwikkeling (PCD), en dat tegen het midden van de huidige legislatuur.⁹
- [6] Het is belangrijk dat de *2030 Agenda for Sustainable Development* als een geheel wordt gezien. De raad legt er de nadruk op dat een concrete en geloofwaardige verbintenis voor de uitvoering van de afspraken die vastgelegd zijn in de *Addis Ababa Action Agenda (AAAA)*¹⁰ een cruciale voorwaarde is voor de implementatie van de SDGs in Noord en Zuid.¹¹ De raad vraagt dat in de jaarlijkse beleidsnota's aan het parlement wordt uitgelegd hoe men zal werken aan de uitvoering van de AAAA. De raad vraagt ook aan de regering om zich in te zetten voor het proces van follow-up zoals dat voorzien is in de AAAA (een jaarlijks forum onder ECOSOC¹² waarvan het resultaat een input zal vormen voor het HLPF¹³).
- [7] Rechtvaardige fiscaliteit in Noord en Zuid is vitaal voor de financiering van de SDGs. De raad vraagt dat België er actief over waakt dat de gesloten multilaterale akkoorden over internationale fiscale samenwerking binnen de G20 en OESO ook de ontwikkelingslanden ten goede komen. Concreet betekent dit dat
- België en de internationale gemeenschap nog meer inzetten op de capaciteitsopbouw van fiscale administraties in ontwikkelingslanden
 - de ontwikkelingslanden in de praktijk ten volle kunnen genieten van de afspraken over automatische uitwisseling van informatie, en

⁶ Zie, ter informatie, de studie [Sustainable Development Goals: Are the rich countries ready?](#)

⁷ Zie hiervoor voorstellen onder 2.2.

⁸ PCD = Policy Coherence for Development

⁹ Zie ook de [DAC Peer Review 2015](#) van België.

¹⁰ De [AAAA](#) is het resultaat van de derde internationale conferentie *Financing for Development* en werd aangenomen door de Algemene Vergadering van de VN op 27 juli 2015.

¹¹ In de tekst van de 2030 Agenda for Sustainable Development wordt in artikel 63 uitdrukkelijk gesteld dat de AAAA *"is an integral part of the 2030 Agenda for Sustainable Development"*.

¹² Zie: AAAA, art. 132.

¹³ Het [High-Level Political Forum](#) (HLPF).

- dat de specifieke noden en problemen van ontwikkelingslanden maximaal in rekening worden gebracht bij de uitvoering van de G20/OESO-principes inzake de effectieve belasting van winsten van multinationale ondernemingen (het *BEPS*-actieplan¹⁴).

- [8] De raad stelt voor dat DGD en de FOD Financiën – waar de expertise en bevoegdheid over het internationale fiscale beleid gesitueerd zijn – hun samenwerking versterken, zowel op het vlak van bilaterale ontwikkelingssamenwerking als de Belgische positionering binnen de relevante multilaterale fora.
- [9] De *UN Sustainable Development Summit* van september was de tweede van drie belangrijke mondiale topconferenties (na de conferentie *Financing for Development*). De raad vraagt aan de Belgische regering om al het mogelijke te doen om de derde van die conferenties, met name de klimaatconferentie (COP 21) van Parijs tot een succes te maken. Of de COP 21 slaagt, zal in belangrijke mate bepalen wat de kansen zijn voor de *2030 Agenda for Sustainable Development*.
- [10] Middenveldorganisaties en burgers doen op dit moment al heel veel dat kan beschouwd worden als een omzetting van het project van de SDGs in de dagelijkse praktijk zowel op het Belgische als het internationale vlak. Zij verdienen daarvoor niet alleen erkenning en ondersteuning van de overheid. In de inleiding van de *2030 Agenda for Sustainable Development* wordt hun uitdrukkelijk een participatieve rol toegekend in de implementatie, opvolging en evaluatie van deze agenda. De raad verzoekt hiervoor de nodige instrumenten te ontwikkelen en bestaande te valoriseren.

2.2. De implementatie op Belgisch niveau

2.2.1. De SDGs zelf en hun invulling

- [11] Binnen het bestek van dit advies en de voorziene adviestermijn is het voor de raad niet mogelijk om hier in detail in te gaan op de vraag hoe de verschillende SDGs in praktijk moeten worden omgezet. Bij diverse leden¹⁵ van de raad bestaan er daarover op dit moment al concrete ideeën. De raad vraagt betrokken te worden bij de verdere invulling van de SDGs in ons land en kijkt in dat verband uit naar mogelijke adviesvragen over specifieke SDGs.

2.2.2. Omvattend beleidsplan voor het halen van de SDGs in België tegen 2030

- [12] De raad verwacht dat de federale regering in de loop van 2016 een omvattend SDG-beleidsplan kan voorleggen, gedragen door de verschillende regeringsleden.¹⁶ Hierbij moeten de (nog vast te leggen) indicatoren voor de 169 targets een voldoende ambitieuze Belgische vertaling krijgen. Bedoeling van het plan is een duidelijke verbintenis van de politiek verantwoordelijken over hoe men de SDGs wil halen. (De raad neemt daarbij als uitgangspunt dat voor de uitvoering van het beoogde beleid vertrokken wordt van bestaande instellingen, instrumenten en wettelijke regelingen. België beschikt al over een uitgebouwd wettelijk kader voor het beleid duurzame ontwikkeling. Dat is een prima basis om op verder te werken voor een kader voor implementatie van de SDGs.) Jaarlijks dient dat plan vertaald te worden naar de verschillende beleidsnota's die aan het parlement worden voorgelegd. De raad gaat ervan uit een advies te kunnen uitbrengen over dit beleidsplan tijdens de opmaak. Dit beleidsplan moet onder meer de volgende vragen beantwoorden (suggesties van antwoorden zijn te vinden in de volgende onderdelen van dit advies):

¹⁴ Over [BEPS](#), bij de OESO.

¹⁵ Zo publiceerde een groep van 36 middenveldorganisaties [een reeks aanbevelingen](#).

¹⁶ Vergelijkbaar hiermee heeft de Duitse bondskanselier Merkel aangekondigd in 2016 een omvattend beleidsprogramma neer te leggen over hoe Duitsland de SDGs zal halen.

- Hoe zullen de beleidsdoelstellingen van de SDGs worden omgezet in het federaal beleidskader? Hoe wordt de analyse van het huidige beleidskader georganiseerd? Hoe en wanneer zal het huidige beleidskader worden aangepast waar nodig?
- Hoe zal de taakinvulling en werking van de actoren van de wet DO worden aangepast in functie van de implementatie van de SDGs? Hoe zullen de bestaande instrumenten van de wet DO worden ingeschakeld in een traject van implementatie van de SDGs? Hoe zal de financiering verlopen?
- Zijn er hiervoor institutionele aanpassingen of bijkomende afspraken nodig?
- Hoe zal de werking van de verschillende beleidsdepartementen worden aangepast?
- Hoe zal de samenwerking met gewesten en gemeenschappen worden georganiseerd?
- Hoe zal de rapportage over de (geïntegreerde) implementatie van de SDGs worden georganiseerd?
- Hoe zal het overleg met het maatschappelijk middenveld worden georganiseerd?
- Hoe zal de communicatie met de burgers georganiseerd worden?

2.2.3. De federale strategie DO

[13] De raad vraagt dat de federale strategie duurzame ontwikkeling – zoals vastgelegd in de wet duurzame ontwikkeling van 1997 – wordt aangepast en versterkt in functie van het nieuwe SDG-kader. Dit betekent volgens de raad dat moet worden verder gebouwd (gebruiken wat er is en duplicatie vermijden) op het goede werk dat al is gebeurd door onder meer de verschillende andere actoren van de wet (de FIDO, de Task Force en de ICDO) en de verschillende betrokken beleidsdepartementen.

- Wat was voorzien voor de opvolging en verdere uitvoering van de federale langetermijnvisie DO zou moeten worden omgevormd met het oog op het SDG-kader.
- Het federaal plan DO zou, als instrument voor het omvattend beleidsplan, moeten worden opgewaardeerd in functie van de implementatie van de SDGs door de verschillende federale beleidsdepartementen. Dat zou ook zoveel mogelijk moeten gelden voor het federaal plan dat op dit moment in voorbereiding is en al klaar had moeten zijn.
- In dat verband is het nodig dat de verschillende beleidsdepartementen een ‘mapping’ uitvoeren van de SDGs in hun beleidsdomein. De ICDO en de cellen DO hebben hierbij een belangrijke rol te spelen.
- De implementatie van de SDGs dient opgenomen te worden in de bestuursovereenkomst¹⁷ van de verschillende departementen.
- De opdracht voor het federaal rapport zou in die zin moeten worden aangepast dat het ook een instrument wordt in de tussentijdse evaluatie van de manier waarop het SDG-kader wordt geïntegreerd in het federaal beleid. Het rapport zou hiermee een belangrijk deel van het materiaal aanleveren – voor het federale niveau dan – van de geïntegreerde rapportage op nationaal niveau over de implementatie van de SDGs, zoals verder voorgesteld.
- Het belangrijke werk dat door verschillende instanties al wordt gedaan in het kader van de ontwikkeling van indicatoren, met name door de Task Force, zou moeten worden geheroriënteerd en versterkt om de follow-up van het SDG-kader mogelijk te maken.
- De in de wet voorziene termijnen voor de aflevering van producten als het plan of het rapport zouden zoveel mogelijk conform moeten gemaakt worden aan de cyclus van opvolging van de SDGs zoals die in VN- en EU-verband zal worden afgesproken.
- Het werk rond indicatoren ‘beyond GDP’ dient ook te worden ingeschakeld in de implementatie van de SDGs.¹⁸
- De consultatie van stakeholders en burgers moet bij dit alles gegarandeerd zijn, zoals voorzien in de wet.

¹⁷ Zie: [bestuursovereenkomst](#).

¹⁸ Zie [30].

- [14] De raad vraagt een heldere bevoegdheidsverdeling binnen de federale regering voor de implementatie van de SDGs. Die moet garanderen dat de SDGs wel degelijk een transversaal effect zullen hebben op het federaal beleid. Ze moet er ook voor zorgen dat de verschillende beleidsdimensies en de verschillende betrokken beleidsdepartementen op een evenwichtige manier aan bod komen in het traject van implementatie.
- [15] De raad vraagt de regering te onderzoeken of de RIA (het instrument voor regelgevingsimpactanalyse)¹⁹ voldoende aangepast is om een bijdrage te leveren aan de goede implementatie van de SDGs in het federaal beleid. De raad vraagt ook dat er – zoals voorzien in de wet²⁰ – jaarlijks gerapporteerd wordt door de regering over de mate waarin de RIA gebruikt is en heeft geleid tot een eventuele bijsturing van beslissing, zeker met het oog op de SDGs. De raad vraagt verder de schrapping van de uitzondering²¹ op de regelgevingsimpactanalyse voor wetsontwerpen die verband houden met de instemming met internationale verdragen en akkoorden.

2.2.4. De nationale strategie DO

- [16] De raad vraagt aan de interministeriële conferentie DO om te komen tot een afspraak over een nationale strategie DO.
- Die strategie moet bestaan uit een reeks afspraken tussen het federale niveau en de gewesten en gemeenschappen om te komen tot een geïntegreerde implementatie van het SDG-kader waarbij de verschillende beleidsniveaus elkaar complementair versterken.
 - De raad beveelt aan dat er een analyse wordt gemaakt van mogelijke 'lege plekken' in de bestaande samenwerking tussen de beleidsniveaus die een geïntegreerde uitvoering van de SDGs zouden kunnen bemoeilijken. Op basis van die analyse zou dan een stappenplan kunnen opgemaakt worden voor mogelijke bijkomende of vernieuwde afspraken tussen de beleidsniveaus, als het kan zonder een nieuw samenwerkingsakkoord.

2.2.5. De rapportage over de implementatie van de SDGs en de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld

- [17] De raad wil een centrale rol spelen in de follow-up van de implementatie van de SDGs in ons land.
- [18] De raad vraagt dat jaarlijks of tweejaarlijks een rapportage wordt uitgevoerd en gepubliceerd over de implementatie van de SDGs in ons land. De raad vraagt dat er één geïntegreerde rapportage wordt gemaakt voor de federale en regionale beleidsniveaus. Bij de opmaak van de rapportage heeft het *Interfederaal Instituut voor de Statistiek* dat vanaf januari 2016 van start gaat een coördinerende rol te spelen voor wat het verzamelen van de gegevens betreft (daarin ondersteund door onder meer het Federaal Planbureau).
- [19] De raad vraagt dat over die rapportage een verplicht advies wordt gevraagd aan het maatschappelijk middenveld. Op het federale niveau is de FRDO de meest geschikte raad om dit advies te formuleren (ook als niet zou worden gekozen voor een geïntegreerde rapportage federaal + gewesten en gemeenschappen).
- [20] De raad is er voorstander van dat een eerste dergelijke rapportage zou worden gemaakt tegen eind 2016. Gezien het feit dat in 2016 nog heel wat internationale afspraken zullen gemaakt worden

¹⁹ De [RIA](#).

²⁰ Zie art. 7 van het [KB houdende uitvoering van titel 2, hoofdstuk 2 van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging](#) (21/12/2013).

²¹ Zie art. 8 van de [Wet houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging](#) (15/12/2013)

(onder meer in het kader van het HLPF) en er ook tijd nodig zal zijn om de nodige aanpassingen door te voeren in de werking van de verschillende betrokken departementen en diensten zal die eerste rapportage vooral een 'road-map' zijn die beschrijft wat er nodig is om snel te komen tot een volwaardige rapportage vanaf de eerstvolgende editie.

[21] De raad vraagt dat die rapportage ook telkens aan het parlement wordt gepresenteerd.

2.2.6. *Communicatiestrategie*

[22] De raad vraagt aan de regering een omvattende communicatiestrategie voor te bereiden en toe te voegen aan het beleidsplan om het hele traject van de implementatie van de SDGs in ons land te ondersteunen en de burgers actief te informeren over en te betrekken bij de SDGs en hun rol in het beleid van ons land. In het beleidsplan worden voorstellen uitgewerkt waarin burgers een publieke rol spelen in de evaluatie en bijsturing van de toepassing van de SDGs in België.

2.2.7. *Partnerschappen en rol van het middenveld en burgers*

[23] Bij de uitvoering van het SDG-kader kunnen partnerschappen tussen de overheid en niet-statelijke actoren (middenveld, ondernemingen) een belangrijke rol spelen. Een partnerschap is evenwel complementair en kan niet in de plaats komen van wat een publieke verantwoordelijkheid is (onder meer het vastleggen van een regelgevend kader, bv. in de vorm van bindende klimaatdoelstellingen, en het voorzien van publieke middelen die zorgen voor het garanderen van burgerschapsrechten). Concreet vraagt de raad dat de federale regering eerst zelf een helder stappenplan (het hierboven genoemde omvattende beleidsplan) uitwerkt in consultatie met het middenveld om de SDGs in ons land te realiseren met daarin een omschrijving van haar eigen rol (regelgeving, beleidsdoelstellingen, financiering, ...). In functie daarvan kunnen dan partnerschappen worden opgestart, niet omgekeerd. Wat er op dit moment bestaat aan ondersteunend kader voor partnerschappen DO beantwoordt hier nog niet aan.

[24] De leden van de raad zijn bereid hun verantwoordelijkheid mee op te nemen om het project van de *2030 Agenda for Sustainable Development* in realiteit om te zetten vanuit de vaststelling dat hun acties complementair zijn aan de rol van de overheid. Zij kijken bijgevolg in eerste instantie uit naar het boven genoemde SDG-beleidsplan en zullen vervolgens onderzoeken welke complementaire rol zij kunnen spelen bij het behalen van de SDGs in ons land. Afspraken kunnen vervolgens worden vastgelegd in een formeel charter. Daarbij kan de FRDO ook een rol spelen.

2.3. **De implementatie op internationaal niveau**

[25] De raad vraagt dat de Coormulti DO het eerstaangewezen overlegplatform tussen federale en regionale beleidsniveaus blijft om afspraken te maken over standpunten die België inneemt bij de verdere internationale implementatie van het SDG-kader. De raad vraagt dat een voldoende ruime delegatie van de FRDO structureel aanwezig kan blijven in de vergaderingen van de Coormulti.

[26] De raad vraagt dat de Belgische regering er sterk op aandringt dat er op korte termijn duidelijkheid komt over de opvolging op EU-niveau van het SDG-kader. De raad vraagt dat bij de revisie van de verschillende strategieën en in het bijzonder die EU-strategie die het grootste gewicht heeft in het feitelijke transversale beleid die aanpassing gebeurt in functie van het SDG-kader. Of dat nu een vernieuwde Europese strategie DO (EU SDS) is of de opvolger van de huidige strategie EU 2020 en het Europees Semester, de SDGs moeten er een plaats in krijgen. De raad vindt het aangewezen om in het kader van de totstandkoming van een nieuwe centrale EU-strategie een advies te kunnen opmaken.

- [27] De raad kijkt uit naar het ‘Global Indicator Framework’ dat klaar zou moeten zijn in maart 2016, voorbereid door de *Inter-Agency and Expert Group on SD Goal Indicators* en goed te keuren door de *UN Statistical Commission*. Hoewel België niet rechtstreeks als lid betrokken is bij de uitwerking van de set van ‘global indicators’ vraagt de raad dat het proces op de voet wordt gevolgd, onder meer via Eurostat en via input op EU-niveau. Ons land zou kunnen aandringen op het gebruik van de *Social Security Inquiry Database*²² van de ILO en de *ASPIRE*-database²³ van de Wereldbank, met name om de indicatoren voor sociale bescherming te versterken.
- [28] De raad vraagt aan de Belgische regering een actieve rol in te nemen in de voorbereiding van de vergadering van het HLPF in de zomer 2016 – de eerste na de goedkeuring van het SDG-kader en de set van ‘global indicators’ – met het doel de rol van het HLPF in de opvolging van de implementatie van de SDGs zo sterk en relevant mogelijk te maken.
- [29] De raad vraagt dat België verder werkt in de lijn van de agenda Post-2015, onder andere aan de ‘waardig werk’-agenda (inbegrepen de *social protection floor*²⁴), de strijd tegen ongelijkheden (inbegrepen het loonbeleid) en het belang van gendergelijkheid. We verwachten een verdere actieve internationale inzet van ons land die zich baseert op de internationale instrumenten van de IAO, rekening houdt met de noodzakelijke aanpassing van de budgetten en aandacht geeft aan de expertise van de bevoegde administraties.²⁵ Tegen 2030 zou, in het geval van sociale bescherming: (1) in elk land minstens de *social protection floor* moeten gerealiseerd zijn op basis van de *recommendation 202* voor die landen waar nog een begin moet gemaakt worden met sociale bescherming,²⁶ (2) in elk land de *ILO Convention 102 on social security* moeten geratificeerd worden. Daarom moet in elk land een welbepaald percentage van het nationaal inkomen worden besteed aan sociale bescherming (programma’s gericht op de werkende bevolking, ouderen, gezinnen met kinderen en inkomenssteun), met een graduele verhoging van dat budget en een strategie tot realisatie van een volwaardige sociale bescherming voor iedereen. Bijzondere aandacht is ook nodig om ervoor te zorgen dat de expertise van de FOD Sociale Zekerheid gevalideerd wordt hierbij en dat BELINCOSOC,²⁷ dat als doel heeft ons systeem van sociale bescherming te delen met anderen, voldoende werkingsmiddelen krijgt om haar werkterrein uit te breiden, zeker tot die landen waar de *social protection floor* nog moet worden gerealiseerd.
- [30] De raad vraagt dat België zich inzet voor voldoende sterke mechanismen van follow-up en review in het traject naar 2030. Wat er op dit moment in de tekst van de *2030 Agenda for Sustainable Development* staat, is nog te vaag en te voorwaardelijk. Er is meer nodig. De raad vraagt met het oog daarop een sterke inzet van ons land om de vergadering van het HLPF in 2016 tot een succes te maken. Als medetrekker van de ‘*Group of friends of decent work*’²⁸ vraagt de raad dat België met name toekijkt op een goede follow-up van SDG 8, waarvoor het *ILO supervisory mechanism*²⁹ aangewezen lijkt als instrument van monitoring, dat ook voorbeeld kan staan voor de monitoring van de implementatie van andere SDGs.
- [31] De raad vraagt dat in de eerder genoemde rapportage over de implementatie van de SDGs in eigen land ook verslag wordt uitgebracht over de Belgische houding in de internationale instellingen en onderhandelingen die van rechtstreeks belang zijn voor de opvolging van de afspraken van de *2030 Agenda*.

²² Zie: [ILO Social Security Inquiry Database](#)

²³ Zie: [ASPIRE](#)

²⁴ Zie: [Social Protection Floor](#).

²⁵ In uitvoering van SDG 1.3.

²⁶ Zie ook de conferentie die België organiseerde over sociale bescherming in de agenda Post-2015: [27/04/2015 – Conference on social protection in the post-2015 UN Agenda](#).

²⁷ Zie: [BELINCOSOC](#)

²⁸ Zie: [The Group of Friends of Decent Work](#)

²⁹ Zie: [ILO Supervisory Mechanism](#).

- [32] De raad vraagt aan de federale regering, onder coördinatie van de minister van ontwikkelingssamenwerking, een concreet actieplan voor capaciteitsopbouw bij de landen in het Zuiden voor de implementatie van de SDGs. Bijzondere aandacht daarbij moet gaan naar versterkte capaciteit voor kwaliteitsvolle datacollectie³⁰ en structurele participatie van de civiele samenleving.
- [33] De raad vraagt dat de regering zich verder inzet voor alle initiatieven (in eigen land en internationaal) die werk maken van een manier om duurzame en rechtvaardige welvaart te meten die *'beyond GDP'* is. Het werk dat in eigen land in dit verband wordt gedaan door onder meer de Task force DO vormt hiertoe een nuttige bijdrage.³¹
- [34] De raad vraagt dat België zich blijvend zal inzetten voor een inclusieve implementatie van de SDGs op internationaal niveau. Structurele participatie van de civiele samenleving is noodzakelijk bij alle cruciale stappen in het traject tot 2030. Bij de diverse programma's en projecten zou verder moeten gegarandeerd zijn dat de stem van de meest kwetsbare en gemarginaliseerde groepen en gemeenschappen gehoord wordt. De raad benadrukt in dit verband het bijzondere belang van het bevorderen en garanderen van de sociale dialoog. Deze aandacht moet niet alleen gelden voor de Minst Ontwikkelde Landen (MOL) maar ook voor de middeninkomens- en groeilanden.

³⁰ In uitvoering van SDG 17.9 en 17.18.

³¹ In uitvoering van SDG 17.19.

Bijlage 1 Stemgerechtigde leden van de algemene vergadering die deelnamen aan de stemming over dit advies

Ledengroep	Stem VOOR	Stem TEGEN	ONTHOUDING	TOTAAL
Voorzitter en ondervoorzitters				
Magda Aelvoet	X			
Mathias Bienstman	X			
Mathieu Verjans	X			
<i>Totaal op 4 met stemrecht</i>	3			3
NGO's voor milieubescherming				
Sabien Leemans	X			
Christophe Schoune	X			
Sara Van Dyck	X			
<i>Totaal op 3 met stemrecht</i>	3			3
NGO's voor ontwikkelingssamenwerking				
Rudy De Meyer	X			
Brigitte Gloire	X			
<i>Totaal op 3 met stemrecht</i>	2			2
Werknemersorganisaties				
Philippe Cornélis	X			
Nilufer Polat	X			
Sébastien Storme	X			
Daniel Van Daele	X			
<i>Totaal op 6 met stemrecht</i>	4			4
Werkgeversorganisaties				
Françoise Vantiggelen		X		
<i>Totaal op 6 met stemrecht</i>		1		1
Jeugdorganisaties				
Bart Devos	X			
Johanna Mulumba	X			
<i>Totaal op 2 met stemrecht</i>	2			2
TOTAAL van de stemmen op 24 leden met stemrecht	14	1	0	15

Bijlage 2

Vergaderingen voor de voorbereiding van dit advies

Vorbereidende werkgroepvergaderingen vonden plaats op 18 en 30 september 2015.

Bijlage 3

Deelnemers aan de voorbereiding van dit advies

Voorzitter

- Dries LESAGE (UGent)

Stemgerechtigde leden FRDO en hun vertegenwoordigers

- Thierry AERTS (ABVV-FGTB)
- Antoinette BROUYAUX (Associations 21)
- Olivier BEYS (WWF)
- Brigitte GLOIRE (Oxfam Solidarité)
- Renaat HANSSENS (ACV-CSC)
- Simon HEMPTINNE (Conseil de la Jeunesse)
- Wiske JULT (11.11.11)
- Maresa LE ROUX (ACLVB-CGSLB)
- Fabienne SICHIEEN (Wereldsolidariteit)
- Bart TIERENS (11.11.11)
- Benjamin VAN CUTSEM (CNCD – Opération 11.11.11)

Wetenschappelijke raadgevers en uitgenodigde experts

- Tim BOGAERT (Buitenlandse Zaken, M8)
- Christian FERDINAND (SPF Economie)
- Bruno KESTEMONT (Statistics Belgium)
- Cédric van de WALLE (FIDO-IFDD)

Verontschuldigd

- Tom BAULER (voorzitter werkgroep strategieën)(ULB-IGEAT)
- Steve BRAEM (AB-REOC/BV-OECO)
- Marlies CASIER (Sensoa)
- Valérie CUVELIER (kabinet Reynders)
- Cécile DE SCHOUTHEETE (IEW)
- Bart DEVOS (Vlaamse Jeugdraad)
- Maggi POPPE (Nederlandstalige Vrouwenraad)
- Sophie SOKOLOWSKI (kabinet Marghem)
- Daniel VAN DAELE (FGTB)

Secretariaat FRDO

- Marc DEPOORTERE
- Koen MOERMAN
- Jan MERTENS